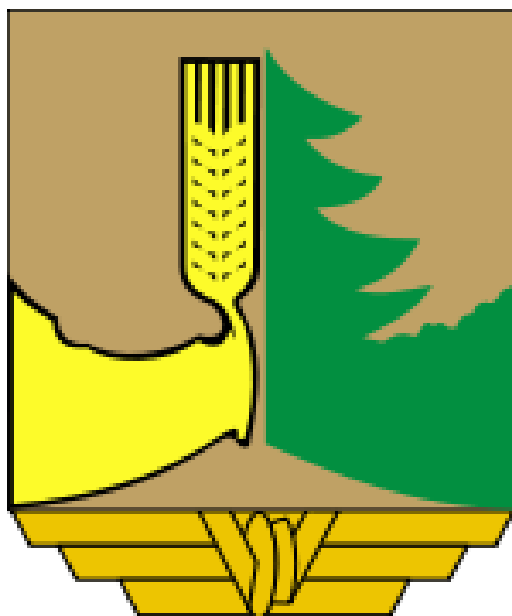


Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027



Gmina Wiejska Iłowo - Osada

2020

SPIS TREŚCI

| | |
|--|----|
| 1. Wstęp | 2 |
| 2. Charakterystyka miejscowości | 4 |
| 2.1 Położenie wsi | 4 |
| 2.2 Historia miejscowości | 9 |
| 3. Analiza zasobów miejscowości | 13 |
| 3.1 Inwentaryzacja zasobów społecznych..... | 13 |
| 3.2 Inwentaryzacja zasobów turystycznych..... | 19 |
| 3.3 Inwentaryzacja zasobów kulturowych | 21 |
| 3.4 Inwentaryzacja zasobów infrastrukturalnych | 25 |
| 4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne..... | 27 |
| 5. Analiza SWOT miejscowości..... | 28 |
| 6. Wizja rozwoju wsi | 30 |
| 7. Planowane kierunki rozwoju wsi..... | 32 |
| 8. Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości..... | 34 |
| 9. Monitorowanie i nadzór realizacji Planu Odnowy Miejscowości | 39 |

1. Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

Plan odnowy miejscowości to dokument, który określa ścieżkę rozwoju określonej wsi. Podstawową jego część stanowi opis zasobów wsi i tkwiącego w niej potencjału społecznego oraz możliwości organizacyjnych mieszkańców. Ważne jest aby zasoby były diagnozowane przez samych mieszkańców, którzy najlepiej znają swoją miejscowość i jej potencjał. Na tej podstawie dokonana zostaje analiza słabych i mocnych stron miejscowości oraz szans i zagrożeń jej rozwoju. Stanowi to podstawę do podjęcia prac nad określeniem kierunków rozwoju miejscowości i wyznaczeniem zadań, których realizacja ma się przyczynić do osiągnięcia zakładanego stanu w określonej perspektywie czasu.

Rozwój wsi ma nastąpić w wyniku jej tzw. odnowy czyli procesu obejmującego szeroki wachlarz przedsięwzięć, wpływających na podwyższenie jakości życia na wsi i wzrost tożsamości jej mieszkańców z daną wsią. Przedsięwzięcia przyczyniające się do odnowy wsi mają wynikać bezpośrednio z potrzeb mieszkańców danej miejscowości.

Plan Odnowy Miejscowości Białuty jest dokumentem o charakterze otwartym, który w zależności od potrzeb i uwarunkowań finansowych będzie mógł być aktualizowany. Pozwala to na pewną swobodę, jeśli chodzi o możliwość dopisywania nowych działań, a także zmienianie kolejności ich realizacji, w zależności od dostępu do funduszy.

*Niniejszy dokument – **Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027** powstał jako efekt uczestnictwa miejscowości w Programie Odnowy Wsi Województwa Warmińsko-Mazurskiego „Wieś Warmii, Mazur i Powiśla miejscem, w którym warto żyć...” realizowanym przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego.*

Plany rozwojowe Białut, określone w nieaktualnym już dokumencie, który został opracowany w 2008 roku zostały zweryfikowane o nowe uwarunkowania i inspiracje, które powstały podczas spotkań, warsztatów i bieżących kontaktów z grupami odnowy wsi.

Mamy nadzieję, iż zawarte tu informacje służyć będą wszystkim mieszkańcom w osiągnięciu założonych przez nich samych celów, a powyższy plan odnowy stanie się dokumentem „żywym” – czytany i analizowany przez mieszkańców Białut, tak aby

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

planowane zadania stały się rzeczywiście zrealizowane a zakładana ścieżka rozwoju została osiągnięta.

Grupa Odnowy Wsi Białuty

2. Charakterystyka miejscowości

2.1 Położenie wsi

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027 obejmuje swym zasięgiem miejscowości Białuty położoną na terenie Gminy Iłowo - Osada, w powiecie

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

działdowskim, w województwie warmińsko –mazurskim. Współrzędne geograficzne miejscowości to 53°12' szerokości geograficznej północnej i 20°23' długości geograficznej wschodniej.



Rys.1 Usytuowanie województwa warmińsko-mazurskiego na tle kraju



Rys.2 Usytuowanie powiatu działdowskiego na tle województwa warmińsko-mazurskiego

Gmina Iłowo-Osada jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie działdowskim. Bezpośrednio graniczy ona z gminami Warmii i Mazur: Działdowem (gminą powiatu działdowskiego), Kozłowem i Janowcem Kościelnym (gminami powiatu nidzickiego) oraz Mazowsza: Mławą oraz Wieczfnią Kościelną i Lipowcem Kościelnym (gminami powiatu mławskiego)

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

zurbanizowane, które zajmują 393 ha, czyli 3,79 % powierzchni gminy, w tym: 214 ha dróg oraz 84 ha terenów mieszkaniowych.

Obok użytków rolnych i lasów oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, w strukturze użytkowania ziemi wyodrębniamy inne grunty, do których zaliczamy grunty pod wodami, użytki ekologiczne oraz nieużytki. Na terenie gminy Łowo-Osada nie występują użytki ekologiczne. Grunty pod wodami w Gminie zajmują 64 ha, natomiast na nieużytki przypada 88 ha, co stanowi 0,85% powierzchni Gminy.

Struktura użytkowania gruntów jest wyraźnie zróżnicowana w poszczególnych rejonach gminy Łowo-Osada. W ogólny sposób można ją podzielić na dwie strefy:

- a) leśno-rolniczą przestrzeń produkcyjną na glebach słabych o zwiększonym reżimie ochrony obejmująca południową część Gminy,
- b) rolniczą przestrzeń produkcyjną z przewagą gleb dobrych obejmująca, północną i północno-wschodnią część Gminy.

W granicach poszczególnych stref wyodrębnia się obszary o następujących funkcjach: obszary upraw polowych, obszary leśne, obszary dolinnych ciągów przyrodniczych związanych z ciekami powierzchniowymi i prognostycznym występowaniem torfów, obszary łąkowo-pastwiskowe, obszary o szczególnych walorach środowiska przyrodniczego, obszary prognostyczne występowania złóż surowców naturalnych.

Teren miejscowości Białuty obejmuje obszar moren pagórkowatych, charakteryzujących się pasowym układem dolin i wzniesień o kierunku południkowym. W bezpośrednim pobliżu miejscowości znajdują się areale Lasów Państwowych, naturalnie wyznaczając granice wykorzystania obszaru sołectwa na cele mieszkaniowe i gospodarcze. Od strony północnej i wschodniej sołectwo graniczy z obszarem gminy Kozłowo i Wieczfnia.

Sołectwo Białuty położone jest w obszarze mazurskiej dzielnicy klimatycznej, charakteryzującej się dużą zmiennością, ścieraniem się przeciwstawnych mas powietrza, przesunięciami pór roku i okresów wegetacyjnych, skrajną zmiennością stanów pogodowych.

miejscem stawu.

Obecnie Białuty posiadają dość rozproszoną strukturę funkcjonalno-przestrzenną składająca się w głównej mierze z jednorodzinnych zabudowań mieszkalnych oraz niszczące zabudowania dawnego folwarku i kościoła ewangelickiego. Do wyróżniających się przestrzennie zabudowań należy zaliczyć remizę, obiekt szkolny, świetlicę i przestrzeń rekreacyjną.

2.2 Historia miejscowości

Wieś Białuty (nazwa historyczna Bialutten, oznaczenie historyczne lokalizacji Ostpreussen, Kreis Neidenburg) powstała przed 1371 rokiem.

W wyniku działań właścicieli majątku w czasie reformacji została tu parafia katolicka pw. św. Jakuba Apostoła (jedna z czterech w Prusach). Po mazowieckiej stronie granicy bardzo popularne były białuckie odpusty. Podczas jednego z nich 25 lipca 1709 roku przywleczona została do Prus cholera, która szalała na tych terenach przez następne 3 lata. W wyniku zarazy wymarła niemal cała wieś.

Majątek ziemski w Białutach kupił w 1858 roku Aleksander Henryk Oehlich z Nidzicy. Po jego śmierci folwark dziedziczyli kolejno syn Franz, a następnie wnuk Alfred, który gospodarzył tam wraz ze swoimi dwoma synami - Aleksandrem i Hubertem.

W folwarku w Białutach hodowano bydło, uprawiano ziemię, działała tam również gorzelnia i tartak. Rodzina prowadziła interesy m.in. z Rosjanami, którzy przez kolej w Łłowie – Osadzie dostarczali do gospodarstwa ropę, naftę i inne ropopochodne produkty wykorzystywane w gorzeli.

Działalność folwarku przynosiła rodzinie ogromne zyski, co pozwalało im na inwestowanie w grunty w okolicznych wsiach.

W chwili odziedziczenia majątku przez prawnuka Aleksandra Oehlichów rodzina Oehlichów należała do wyznania ewangelickiego. Przyczynili się oni do powstania w Białutach kościoła ewangelickiego, którego ruiny wymagają znaczących prac konserwatorskich. Około 1910 roku na całość majątku w Białutach składało się: 1861 ha ziemi, w tym 750 ha ziemi ornej, 56 ha łąk, 7 ha pastwisk, 1020 ha lasu, 7 ha wód i 21 ha nieużytków.

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

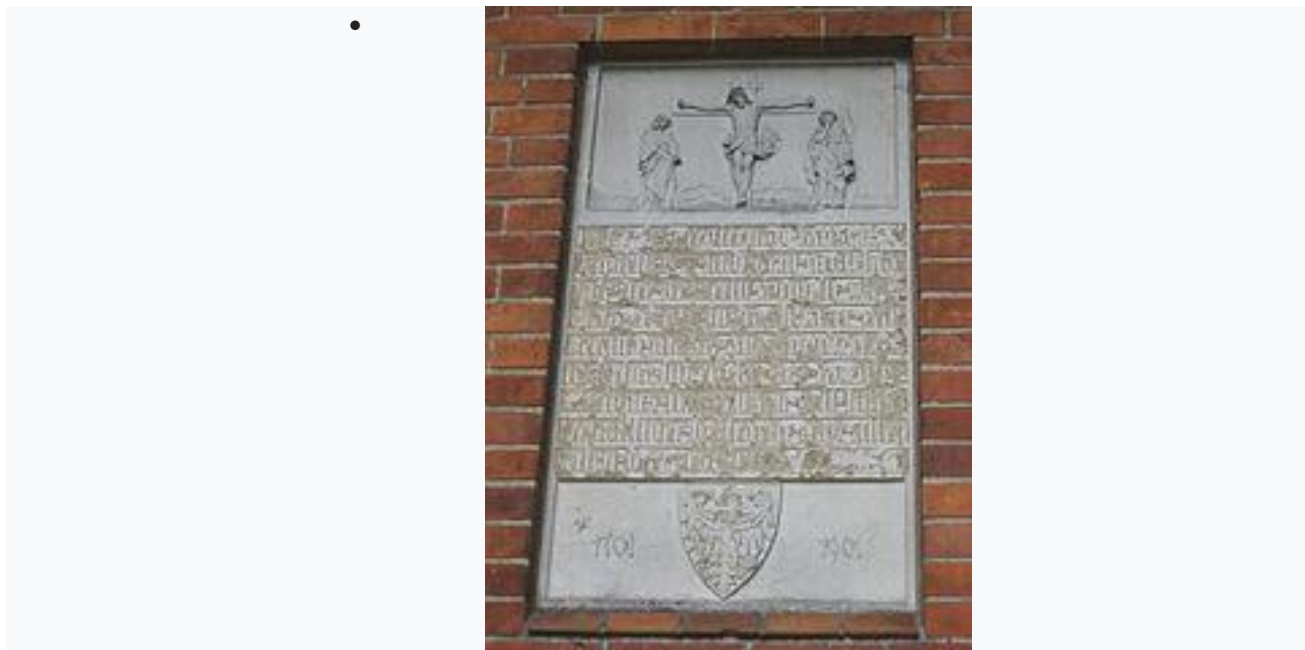
Rok 1922 nie był dla właścicieli majątku pomyślnym czasem. W 1922 roku tereny Białut włączono do Polski, niezgodnie z interesami rodziny Oehlich. Majątek został sprzedany Józefowi i Helenie Draheim. Od tego czasu blask folwarku gasł, nowi właściciele doprowadzili gospodarstwo do ruiny, rozparcelowali posiadłość, prowadzili ciemne interesy z nowymi kupcami. Istnieją przekazy, że majątek wrócił w ręce Oehlichów w latach 1940-1945.

Cała rodzina, która na przestrzeni lat zarządzała tym folwarkiem, spoczywa na leśnym cmentarzu rodzinnym w pobliżu gospodarstwa. Z nekropolii zachowała się jedynie neogotycka brama i resztki nagrobków. Poza zniszczonym kościołem ewangelickim, zniszczone są gorzelnia, budynki mieszkalne, cmentarz rodzinny, które stanowią wymierne znaki dziedzictwa historycznego sołectwa Białuty.

Wieś, podobnie jak okoliczne ziemie, leży na terenach granicznych, na których można dostrzec wpływy różnych kultur – mazowieckiej i pruskiej. Tereny te znajdowały się, w zależności od działań wojennych, raz po stronie Rzeczypospolitej, raz poza jej granicami. Niedaleko wsi można zauważyć jeszcze fragmenty XIV-wiecznego wału granicznego usypanego przez książąt mazowieckich.

Zabytki i miejsca cenne historycznie:

Neogotycki kościół ewangelicki i dawna pastorówka z 1904 r. – położone przy wjeździe do wsi, wybudowane dla uczczenia 200. rocznicy koronacji Fryderyka I Pruskiego, o czym świadczy zachowana po dziś dzień na wieży kościoła kamienna tablica pamiątkowa. Kościół wzniesiony w stylu neogotyckim z czerwonej cegły, ściany są częściowo otynkowane. Obecnie obiekty są nieużywane, o znacznym poziomie zniszczenia.



Rys. 5 Kamienna tablica upamiętniająca 200-rocznicę koronacji Fryderyka I
źródło: www.wikipedia.org.pl



Rys.6 Ruiny neogotyckiego kościoła ewangelickiego

źródło: www.wikipedia.org.pl

Neogotycki kościół katolicki z 1884 r. z zabytkowymi zabudowaniami probostwa - budynek z czerwonej cegły wzniesiony w miejscu dawnego, drewnianego kościoła; znacznie skromniejszy od kościoła ewangelickiego. We wnętrzu zachowało się wyposażenie z epoki. Obok świątyni znajdują się zabudowania probostwa.

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

Obecnie siedziba parafii św. Jakuba Apostoła w Białutach.

Folwark – dawna własność rodziny Oehlich, której cmentarz rodowy znajduje się w pobliskim lesie. Z nekropolii zachowała się neogotycka brama i resztki nagrobków.

Budynki mieszkalne pochodzące sprzed I wojny światowej.

Miejsce pamięci ku czci pomordowanych przez Niemców w latach 1941-1945 więźniów obozu koncentracyjnego w Działdowie.

W okresie od maja do czerwca 1940 roku w obozie trwała akcja „usuwania” ludzi chorych umysłowo. Przeprowadzono eutanazję w celu unicestwienia „bezwartościowego życia”.

Wszystkie zwłoki ukryto pod Białutami. Zabito w tej akcji 1558 upośledzonych osób narodowości niemieckiej i 250-300 narodowości polskiej.

W 1944 roku hitlerowcy w obawie, że sprawa masowych mordów może ujrzeć światło dzienne, zaczęli zacierać ślady zbrodni. Usuwano wówczas masowe groby w lesie białuckim, opróżniano mogiły, palono zwłoki, a na pozostałym popiele wysadzono las.

W miejscu tych tragicznych zdarzeń w białuckim lesie znajduje się pomnik poświęcony „Ofiarom Hitlerowskich Zbrodni”, który w hołdzie pomordowanym wystawiło społeczeństwo Warmii i Mazur w 10. rocznicę wyzwolenia. Tuż za nim ustawiono leśny ołtarz, gdzie co roku odprawiana jest Msza święta za ofiary zbrodni hitlerowskich.



Rys.7 Obchody patriotyczne przy pomniku poświęconym „Ofiarom Hitlerowskich Zbrodni”

3. Analiza zasobów miejscowości

3.1 Inwentaryzacja zasobów społecznych

Liczba mieszkańców miejscowości Białuty na dzień 24 stycznia 2020 roku wynosiła 575 osób.

Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców Białut:

| Lp. | Sołectwo | Ogólna liczba mieszkańców | Liczba kobiet | Liczba mężczyzn |
|------------|-----------------|----------------------------------|----------------------|------------------------|
| 1 | Białuty | 575 | 304 | 271 |

źródło: Urząd Gminy Iłowo – Osada, Baza rejestru Mieszkańców

Szczegółową strukturę mieszkańców w podziale na grupy wiekowe i płeć przedstawia poniższa tabela:

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| Wiek | Razem | Kobiety | Mężczyźni |
|----------------|-------|---------|-----------|
| 0 – 6 lat | 48 | 23 | 24 |
| 7 – 15 lat | 77 | 38 | 39 |
| 16 – 19 lat | 28 | 9 | 19 |
| 20 – 60 lat | 173 | 173 | X |
| powyżej 60 lat | 61 | 61 | X |
| 20-65 lat | 165 | X | 165 |
| powyżej 65 lat | 23 | X | 23 |

źródło: Urząd Gminy Iłowo – Osada, Baza rejestru Mieszkańców

Stan ludności w miejscowości Białuty na przestrzeni ostatnich pięciu lat utrzymuje się na dosyć stałym poziomie. Niewielkie wahania liczby mieszkańców spowodowane są w głównej mierze trzema czynnikami: liczbą narodzin, przemeldowaniami, liczbą zgonów. Spadek liczby mieszkańców sołectwa Białuty nie odbiega znacząco od statystyk dla Gminy Iłowo – Osada i całego powiatu Działdowskiego.

Struktura kobiet i mężczyzn wykazuje dysproporcje dla osób w wieku 16 – 19 lat – dwukrotnie więcej kobiet i poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 roku życia, mężczyźni powyżej 65 roku życia) gdzie kobiet jest prawie trzykrotnie więcej.

Dane statystyczne dotyczące liczby i struktury ludności wskazują kluczowe obszary działań społecznych:

- działania na rzecz seniorów, zwłaszcza w zakresie włączenia społecznego kobiet,
- zapewnienie zaplecza socjalnego i oferty edukacyjno – rozwojowej dla najmłodszych mieszkańców – dzieci, młodzieży.

Ochrona zdrowia

Na terenie sołectwa Białuty nie funkcjonuje ośrodek zdrowia. Mieszkańcy korzystają

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

niepublicznych z zakładów opieki zdrowotnej dostępnej w Łowie - Osadzie:

- Leon Czesow w zakresie leczenia stomatologicznego,
- Magdalena Willenberg, w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, rehabilitacji leczniczej i ambulatoryjnej opieki specjalistycznej,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Olmed" Oleg Turajkiewicz, w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej

Mieszkańcy sołectwa Białuty korzystają apteki i punktów aptecznych zlokalizowanych w Łowie – Osadzie.

Opieka społeczna

W zakresie opieki społecznej od 2014 r. w Łowie-Osadzie funkcjonuje jedna placówka zapewniająca całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w ramach działalności gospodarczej Dom Seniora Willa z 40 miejscami.

Liczba podopiecznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej rośnie z w kolejnych latach.

Ochrona przeciwpożarowa

W Białutach funkcjonuje jednostka ochrony przeciwpożarowej. Ochotnicza straż pożarna została zarejestrowana w Krajowym rejestrze Sądowym w 2002 roku jako stowarzyszenie. Cele statutowe organizacji to:

- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi,
- branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów i innych klęsk,
- uświadomienie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowywanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej,
- branie udziału w obronie cywilnej,
- rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu,

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

- wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej.

W 2016 roku jednostka została włączona do systemu selektywnego alarmowania jednostek OSP. Każdy strażak w tym samym czasie, otrzymuje powiadomienie na swój prywatny telefon, który oznacza alarm bojowy. Jak wynika z praktyki jest to najbardziej wygodna forma alarmowa.

Placówki oświatowe

Informacja o stanie oświaty została oparta o statystyki zawarte w „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Gminy Łowo – Osada za rok szkolny 2018/2019”

Gmina Łowo-Osada jest organem prowadzącym dla następujących placówek oświatowych, które terytorialnie obejmują mieszkańców sołectwa Białuty: funkcjonującego w strukturze Zespołu Szkół Nr 1 im. M. Kopernika w Łowie-Osadzie Punktu Przedszkolnego w Białutach.

W punkcie przedszkolnym poza opieką nad dziećmi w wieku 3 – 6 lat realizowane są działania rozwijające kompetencje kluczowe dzieci, takie jak zajęcia z robotyki, języka angielskiego czy rytmiki.

Uczniowie niepełnosprawni z terenu Gminy Łowo-Osada realizujący obowiązek szkolny oraz obowiązek nauki mają zapewniony transport oraz opiekę podczas przewozu do Ośrodka Rehabilitacyjno - Edukacyjno -Wychowawczego w Działdowie oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Mławie.

Niepubliczną jednostką oświatową jest Szkoła Podstawowa w Białutach prowadzona przez Stowarzyszenie Społeczno - Oświatowe „Żaczek”. Szkołą prowadzi działalność w 4 salach lekcyjnych o łącznej powierzchni 156 m² i Sali wielofunkcyjnej o powierzchni 43 m².

Szkoła prowadzi szereg działań integrujących rodzinę, rozwijających świadomość i umiejętności dzieci i młodzieży, takich jak:

- Ekologiczny Piknik Rodzinny,

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

- spotkania rodzinne z okazji świąt i wydarzeń okolicznościowych.



Rys.8 Integracja rodzinna we wsi Białuty

W ostatnich 2 latach szkoła we współpracy ze organizacją FOS -a i gminą realizowała projekt „Mega – szkoła w Białutach” Dzieci brały udział w różnych warsztatach, spotkaniach i wyjazdach, miały zorganizowany czas wolny podczas wakacji. Pracowały w „Klubie Małego Społecznika” i „Klubie Małego Inżyniera”, na zajęciach komputerowych, językowych, teatralnych.

Zajęcia przyniosły dzieciom wiele korzyści i stanowią wyznacznik do rozwijania aktywności edukacji pozalekcyjnej i pozaszkolnej.

Działalność kulturalna

Działalność kulturalną w Białutach kreuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu Filia Białuty, który w zasobach lokalowych prowadzi świetlicę wiejską.

Pomieszczenia świetlicy w 2018 roku zostały wyremontowane, posiadają zaplecze sojalne i podstawowe wyposażenie. Dla większej aktywności mieszkańców Białut w korzystaniu z infrastruktury niezbędne jest doposażenie świetlicy w nowoczesny sprzęt rekreacyjny oraz wprowadzenie ciekawej oferty zajęć.

Gminny Ośrodek kultury i Sportu wspólnie z sołectwem Białuty organizują wiele

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

wydarzeń integracyjnych dla mieszkańców, w tym:

- Piknik w Białutach w sezonie letnim,
- Spławikowe Zawody Wędkarskie o puchar Wójta w sezonie letnim,
- Święto pieczonego ziemniaka we wrześniu.

Wydarzenia skupiają większą część mieszkańców sołectwa oraz wielu turystów i gości z innych miejscowości gminnych.

ZDJĘCIA Z IMPREZ

Mieszkańcy Białut korzystają z oferty Gminnej Biblioteki Publicznej w Górowie – Osadzie, posiadającej ponad 20 tysięczny księgozbiór.

Elementem ułatwiającym dostęp do książki osobom starszym i chorym jest usługa „książka na telefon” , w ramach której przedstawiciel biblioteki bezpłatnie dostarcza książki.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

Infrastrukturę sportowo - rekreacyjną w Białutach tworzą:

- Boisko sportowo - rekreacyjne - wymagające nakładów inwestycyjnych i modernizacji ,
- Plac zabaw - zmodernizowany w 2017 roku i zlokalizowany w bezpośrednim sąsiedztwie szkoły i przedszkola w Białutach.
- teren rekreacyjny wokół zarybionego stawu.

Plac zabaw w Białutach stanowi efekt wspólnej pracy samorządu i firmy DeHeus, która w ramach działalności prospołecznej zrealizowała część inwestycji.

W miejscowości Białuty niezbędne jest rozwinięcie funkcji rekreacyjno i- integracyjnych poprzez nową infrastrukturę umożliwiającą aktywności na świeżym powietrzu, w tym:

- siłownię zewnętrzną,

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

- ścieżki rowerowe,
- funkcjonalne boisko sportowe.



Rys. 11 Plac zabaw w Białutach, źródło: www.deheus.pl

3.2 Inwentaryzacja zasobów przyrodniczych

Na obszarze Sołectwa Białuty znajdują się obszary cenne przyrodniczo. Należy do nich przede wszystkim rezerwat torfowiskowy "Świńskie Bagno", położony na terenie Nadleśnictwa Dwukoły.

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

Jest to ekosystem torfowiskowo - ornito -faustyczny o powierzchni 16,1 ha. Został ustanowiony w 1993 roku i obejmuje rejon torfowiskowo-bagienny i leśny, będący ostoją dla ptaków i ssaków.

Torfowisko ma postać torfowiska niskiego i przejściowego. Torfowisko niskie związane jest z powstałym wyrobiskiem potorfowym, zajęтым częściowo przez fitocenozy szuwaru trzcinowego i turzycowego, w części tworzy niewielki, otwarty zbiornik wodny.

Torfowisko przejściowe posiada postać mszaru torfowcowo-turzycowego, który otacza wąski pas boru bagiennego. Z torfowiskiem graniczą powierzchnie leśne, mające postać boru mieszanego świeżego, boru mieszanego wilgotnego i lasu mieszanego świeżego. W rezerwacie, szczególnie w jego torfowiskowej części występuje interesująca awifauna. Można zaobserwować tu m.in. żurawia i kanię czarną. Ponadto jest to miejsce pierzenia się licznych stad kaczki krzyżówki. W drzewostanie dominuje dąb szypułkowy w wieku powyżej 75 lat, któremu towarzyszy w warstwie dolnej topola osika, brzoza brodawkowata i grab.

Po dokonaniu niewielkich nakładów inwestycyjnych obszar może być ciekawym obiektem turystycznym - niezbędne jest wykonanie drogi dojazdowej, ścieżki rowerowej i tablic informacyjnych.



Rys. 12. Rezerwat "Świńskie Bagno", źródło: www.dwukolu.olsztyn.lasy.gov.pl

Do zasobów przyrodniczych sołectwa należy również rzeka Mławka wypływająca ze zbiornika wodnego.

Rzeka może mieć znaczenie dla rozwoju rybołówstwa oraz do rozwijania funkcji edukacyjnych i przyrodoznawczych.

3.3 Inwentaryzacja zasobów kulturowych i społecznych

Miejscowość Białuty podobnie jak pozostały obszar gminy wiejskiej Iłowo - Osada zlokalizowana jest na terenach granicznych, na których można dostrzec wpływy różnych kultur – mazowieckiej i pruskiej. Tereny te znajdowały się, w zależności od działań wojennych, raz po stronie Rzeczypospolitej, raz poza jej granicami. Niedaleko wsi można zauważyć jeszcze fragmenty XIV-wiecznego wału granicznego usypanego przez książąt mazowieckich.

Do podstawowych zasobów kulturowych zaliczyć należy popadający w ruin kościół

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

ewangelicki i kościół katolicki a także niszczące zabudowy dawnego folwarku Oehrichów, wraz ze znajdującym się w lesie cmentarzem rodowym, bramą neogotycką i resztkami nagrobków.

Istotne znaczenie dla określenia zasobów wsi mają niematerialne czynniki kulturotwórcze. Należą do nich miejscowe tradycje religijne, takie jak:

- odpust Świętego Jakuba, który stanowi kontynuację tradycji średniowiecznej,
- święto Matki Boskiej Siewnej.

Ponadto w sołectwie Białuty dzięki aktywnej współpracy Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, Przedszkola, Szkoły i Sołectwa corocznie organizowane są wydarzenia kulturalno - edukacyjne, służące budowaniu lokalnej tożsamości, zachowaniu lokalnej kultury i tradycji:

- Piknik rodzinny,
- Spławikowe Zawody Wędkarskie,
- Święto pieczonego ziemniaka.

Aktywność społeczna

Na obszarze sołectwa Białuty zarejestrowane są 4 organizacje pozarządowe.

Trzy z nich zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym

| <i>Numer</i> | <i>Nazwa</i> | <i>Cele statutowe</i> |
|--------------|---|--|
| 0000103572 | OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BIAŁUTACH | <ul style="list-style-type: none">- prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z instytucjami i organizacjami społecznymi,- branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów i innych klęsk,- uświadczenie ludności o konieczności i sposobach ochrony przed pożarami oraz przygotowywanie jej do udziału w ochronie przeciwpożarowej,- branie udziału w obronie cywilnej,- rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu, |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| Numer | Nazwa | Cele statutowe |
|------------|---|--|
| | | <ul style="list-style-type: none"> - wykonywanie innych zadań wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej. |
| 0000324514 | STOWARZYSZENIE "ZIELONA DROGA" W BIAŁUTACH | <ul style="list-style-type: none"> - integracja i aktywizacja środowiska wiejskiego, - podniesienie poziomu życia mieszkańców z terenów wiejskich gminy Łowo - Osada, - prowadzenie działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej, promocyjnej, - wspieranie organizacyjne, finansowe i rzeczowe osób fizycznych i prawnych w zakresach objętych celami statutowymi, - współpraca członków stowarzyszenia z organami administracji publicznej, a także z organizacjami pozarządowymi, - inicjowanie i wspomaganie planów rozwoju i modernizacji infrastruktury wiejskiej, - wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie dobroczynności, kultury fizycznej i sportu, ochrony dóbr kultury, ochrony środowiska, edukacji i rozwoju gospodarczego. - wspieranie współpracy europejskiej, szczególnie w odniesieniu do środowisk lokalnych |
| 0000583505 | STOWARZYSZENIE SPOŁECZNO-OŚWIATOWE "ŻACZEK" | <ul style="list-style-type: none"> - kształtowanie i rozwijanie dzieci, młodzieży i dorosłych, pogłębianie ich wiedzy i pomoc w zdobywaniu przez nie umiejętności; - działanie na rzecz rozwoju kultury i sztuki wśród dzieci, młodzieży i dorosłych, w tym osób niepełnosprawnych, poprzez uczestnictwo i organizowanie wszelkiego rodzaju imprez kulturalnych i artystycznych; - promowanie kultury, sztuki, sportu i turystyki jako dziedzin życia społecznego mieszkańców wsi; - promocja społeczności lokalnej na forum gminy, regionu, ogólnopolskim i międzynarodowym; - inspirowanie do podejmowania niekonwencjonalnych działań dotyczących oświaty, kultury wśród |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| Numer | Nazwa | Cele statutowe |
|-------|-------|--|
| | | mieszkańców gminy Iłowo-Osada; - udzielanie wsparcia utalentowanej młodzieży i dzieciom w uprawianiu wszelkich dziedzin z zakresu kultury, nauki, turystyki i sportu; - edukacja kulturalna dzieci, młodzieży i dorosłych; - promocja kultury i sztuki w środowisku osób niepełnosprawnych jako jednej z form rehabilitacji; - kultywowanie zwyczajów i tradycji polskich oraz kultury europejskiej; - prowadzenie działalności charytatywnej na rzecz osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych, niepełnych i dysfunkcyjnych; - propagowanie profilaktyki zdrowotnej, przeciwdziałanie alkoholizmowi, nikotynizmowi, narkomanii i innym uzależnieniom; - działanie w zakresie szeroko rozumianej profilaktyki aktualnych zagrożeń cywilizacyjnych; - działalność oświatowo-wychowawcza; - działalność prorodzinna; - aktywizacja środowiska do własnego rozwoju w różnych dziedzinach; - działanie na rzecz ochrony środowiska i życia ekologicznego; - propagowanie produktów oraz wyrobów wsi polskiej |

oraz Koło Gospodyń Wiejskich zarejestrowane w Rejestrze prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Krajowy Rejestr Kół Gospodyń Wiejskich Odpis wg stanu na dzień 2020-02-03 Nr koła w rejestrze 2803030002

| | |
|------------------------|-------------------------------------|
| Data wpisu do rejestru | 2018-12-20 |
| Daty zmian | 2019-02-12, 2019-04-24, 2019-05-24 |
| Nazwa koła | Koło Gospodyń Wiejskich w Białutach |
| Adres siedziby | Białuty 55, 13-240 Białuty |
| REGON | 382129628 |
| NIP | 5711718964 |

3.4 Inwentaryzacja zasobów infrastrukturalnych

ZASOBY GOSPODARCZE

Miejscowość Białuty ma charakter typowo rolniczej. Mieszkańcy wsi to głównie rolnicy prowadzący własne gospodarstwa rolne. Liczba gospodarstw rolnych o areale powyżej 1 ha wynosi 50.

Pozostali mieszkańcy wsi pracują zawodowo, głównie w Iłowie - Osadzie oraz miastach: Działdowie i Mławie. We wsi nie znajdują się żadne zakłady produkcyjne. Z informacji pozyskanych z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej wynika, że na terenie sołectwa działalność usługową prowadzą poniższe podmioty gospodarcze:

Adam Karp mobile4u, Przedsiębiorca: Adam Karp
AN-TRANS Usługi Transportowe Emil Kaczmarczyk Przedsiębiorca: Emil Kaczmarczyk
Andrzej Lewandowski Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych
Przedsiębiorca: Andrzej Lewandowski
Aneta Sznajderowicz Usługi Rolnicze "CLASSPOL"
Przedsiębiorca: Aneta Sznajderowicz
AUTO KOMIS SELECTION KRZYSZTOF FOLGA
Przedsiębiorca: Krzysztof Folga

JERZY ŁODZIEWSKI BUD-DOM, Przedsiębiorca: JERZY ŁODZIEWSKI
MICHAŁ WALEROWICZ USŁUGI DLA ROLNICTWA
Przedsiębiorca: MICHAŁ WALEROWICZ
SKLEP SPOŻYWCZO-PRZEMYSŁOWY TERESA JAKIM
Przedsiębiorca: Teresa Jakim
Usługi dla rolnictwa - Łukasz Kołakowski
Przedsiębiorca: Łukasz Kołakowski
USŁUGI DLA ROLNICTWA Kazimierz Walerowicz
Przedsiębiorca: Kazimierz Walerowicz

USŁUGI OGÓLNO-BUDOWLANE MARIUSZ KOŁAKOWSKI
Przedsiębiorca: MARIUSZ KOŁAKOWSKI
Usługi Ogólnobudowlane Janusz Prokopiuk
Przedsiębiorca: Janusz Prokopiuk
USŁUGI TRANSPORTOWE - KOŁAKOWSKI ANDRZEJ
Przedsiębiorca: Andrzej Kołakowski

USŁUGI TRANSPORTOWE - KOŁAKOWSKI HENRYK
Przedsiębiorca: Henryk Kołakowski

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

W Białutach przeważa zabudowa zwarta z niewielką częścią kolonii. Wieś posiada stały dostęp do wodociągów - zarówno we wsi jak i na koloniach. Funkcjonuje również kanalizacja zbiorcza i deszczowa. Ścieki bytowo – gospodarcze z gospodarstw rolnych odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

Z uwagi na odległość kolonii od zabudowy zwartej, budowa kanalizacji na obszarach kolonijnych jest inwestycją nierentowną.

Gmina Iłowo - Osada każdego roku podejmuje uchwałę o przyznawaniu dotacji celowych na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków dla nieruchomości, na których usytuowane są budynki mieszkalne i dla których nie zabezpieczono dostępu do sieci kanalizacyjnej.

DROGI

Infrastruktura drogowa w zakresie dróg dojazdowych do miejscowości Białuty i wewnętrznej komunikacji w sołectwie wymaga modernizacji w zakresie:

- utwardzenia dróg nieutwardzonych i żwirowych,
- bieżących napraw,
- wykonania chodników, oświetlenia.

CHODNIKI

Od 2016 roku w Białutach funkcjonuje chodnik o długości 261 mb łączący teren zabudowy wielorodzinnej z drogą powiatową, zapewniając bezpieczne dojście do obiektów użyteczności publicznej np. kościoł, przedszkole itp. W ramach przedsięwzięcia wykonano chodnik z kostki betonowej. We wsi funkcjonuje również oświetlenie uliczne.

GOSPODARKA GAZOWA

We wsi Białuty nie ma sieci gazociągowej. Mieszkańcy korzystają z butli gazowych. Praktycznie wszystkie gospodarstwa wyposażone są w butlowy gaz ziemny.

GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie całej gminy Iłowo - Osada nie ma wysypiska śmieci. Odpady z terenu sołectwa Białuty gromadzone są przez indywidualnych mieszkańców w specjalnych pojemnikach i wywożone są na wysypisko śmieci przez wyspecjalizowaną firmę.

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

Na terenie miejscowości Białuty znajdują się też pojemniki do segregacji odpadów na plastik i szkło.

GOSPODARKA CIEPLNA

Zaopatrzenie w energię ciepłą na terenie sołectwa Białuty odbywa się za pomocą indywidualnych systemów grzewczych. Do głównych paliw energetycznych należą: drewno oraz węgiel.

ELEKTROENERGETYKA

Dostawa energii elektrycznej do sołectwa Białuty jest powszechna, dostarczana przede wszystkim na potrzeby gospodarstw domowych tj. oświetlenie, zasilanie zmechanizowanego sprzętu gospodarstwa domowego oraz produkcji rolniczej.

Zaopatrzenie miejscowości Białuty w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem Zakładu Energetycznego S.A. w Olsztynie. Energia elektryczna do poszczególnych odbiorców doprowadzana jest w większości poprzez stacje transformatorowe promieniowo podłączone do sieci rozdzielczej 15 kV.

POCZTA

Na terenie wsi Białut nie funkcjonuje placówka pocztowa. Poczta znajduje się miejscowości Iłowo - Osada.

TELEFON/INTERNET

Obsługę mieszkańców sołectwa Białuty w zakresie usług telekomunikacyjnych w głównej mierze zapewnia Telekomunikacja Polska S.A. Ponadto cały teren gminy znajduje się w zasięgu sieci telefonii komórkowej sieci: ERA GSM, PLUS GSM, ORGANGE. Mieszkańcy mają dostęp do Internetu drogą telefoniczną i radiową.

4. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

W układzie przestrzenno-urbanistycznym miejscowości Białuty wyodrębnić można jej centralny obszar, posiadający specyficzne cechy funkcjonalno-przestrzenne, przez co posiada szczególne znaczenie, sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych pomiędzy mieszkańcami wsi. Na obszarze tym znajdują się najważniejsze obiekty dla życia społeczno-kulturalnego mieszkańców wsi, w tym staw. W niewielkiej odległości od tego terenu znajduje się Kościół Ośrodek Kultury, Szkoła, Przedszkole, sklep. Ze względu na lokalizację na tym obszarze najważniejszych dla życia społeczno-kulturalnego instytucji, obszar ten pełni funkcję centrum wsi.

W oparciu o powyższe obiekty i infrastrukturę sportowo-rekreacyjną organizowane są przedsięwzięcia kulturalne, sportowe mające na celu integrację mieszkańców wsi.



Rys.13 Centrum wsi Białuty

5. Analiza SWOT miejscowości.

Analiza SWOT jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i silnych stron danej miejscowości/organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed miejscowością.

Analiza SWOT zawiera cztery grupy czynników:

- „mocne strony” – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią silne strony miejscowości i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi
- „słabe strony” – uwarunkowania wewnętrzne, które stanowią słabe strony miejscowości i które nie wyeliminowane utrudnią jej rozwój
- „szanse”- uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miejscowości

- „zagrożenia” - uwarunkowania zewnętrzne, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów życia sołectwa Białuty. Ukazuje ona, w oparciu o dostępne zasoby naturalne wsi oraz potencjał społeczny miejscowości mocne i słabe strony miejscowości, a także przyszłe aspekty zawarte w szansach i zagrożeniach.

| MOCNE STRONY | SŁABE STRONY |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none">➤ cenne walory przyrodnicze środowiska naturalnego,➤ dziedzictwo kulturowe,➤ zgodna i zintegrowana społeczność wsi,➤ duża atrakcyjność inwestycyjna miejscowości, w tym w zakresie zamieszkania,➤ infrastruktura publiczna (szkoła, przedszkole, ośrodek kultury, plac zabaw) | <ul style="list-style-type: none">➤ niezadowalający stan dróg wewnętrznych,➤ niskie poczucie bezpieczeństwa - brak wystarczającego oświetlenia ulicznego,➤ słabo zagospodarowana świetlica,➤ brak zagospodarowanych miejsc rekreacyjno-sportowych we wsi dostępnych dla seniorów,➤ brak zagospodarowanego miejsca wypoczynku na terenie rezerwatowym➤ zły stan obiektów zabytkowych |
| SZANSE | ZAGROŻENIA |
| <ul style="list-style-type: none">➤ alternatywne źródła finansowania, w tym środki pomocowe z UE,➤ budzenie się aktywności i inicjatyw lokalnych,➤ modernizacja i poprawa stanu dróg,➤ rozwój turystyki wiejskiej, w tym | <ul style="list-style-type: none">➤ migracja ludzi młodych do większych ośrodków i miast,➤ znikome zainteresowanie inwestorów zewnętrznych,➤ niewystarczająca ilość środków finansowych wpływających na wieś, |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| | |
|--|---|
| agroturystyki ➤ odpowiednia promocja walorów sołectwa na zewnątrz | wynikająca z ograniczonych możliwości samorządu lokalnego |
|--|---|

Wyniki przeprowadzonej analizy SWOT sprzyjają podjęciu działań związanych z poprawą standardu i jakości życia mieszkańców wsi - głównie poprzez budowę infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej oraz przedsięwzięć zmierzających do wzrostu dbałości o środowisko przyrodnicze okolic Białut.

6. *Wizja rozwoju wsi*

| | |
|---|--|
| Co ma ją wyróżniać? | Estetyka, nieskażone środowisko naturalne Świadomość dziedzictwa kulturowego |
| Jakie ma pełnić funkcje? | Mieszkaniowa, wypoczynkowa, rekreacyjna |
| Jacy mają być mieszkańcy? | Zintegrowani, zaangażowani w działania na rzecz rozwoju wsi, identyfikujący się z miejscowością w której mieszkają |
| W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i jej mieszkańcy? | Rada sołecka, Aktywność funkcjonujących organizacji pozarządowych Formalne i nieformalne grupy mieszkańców Działanie poprzez partnerstwo |
| Jak ma wyglądać wieś? | Estetyczne, zadbane obejścia gospodarskie Spójna zabudowa Dobra i bezpieczna komunikacja wewnątrz wsi Infrastruktura dostępna dla osób starszych, w tym dla osób z niepełnosprawnościami |
| Jakie obyczaje i tradycje mają być pielęgnowane i rozwijane? | Zachowanie lokalnych tradycji, organizacja imprez okolicznościowych Przywrócenie dostępności cennych historycznie obiektów kościoła ewangelickiego, folwarku Pielęgnowanie miejsc pamięci ofiar II wojny |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| | |
|--|---|
| | światowej |
| Jak mają wyglądać domy i obejścia? | Czyste, zadbane, estetyczne, ukwiecone Nawiązujące do tradycyjnej architektury wiejskiej |
| Jaki ma być stan otoczenia i środowiska? | Czyste otoczenie, naturalne i nieskażone środowisko przyrodnicze, Naturalna rzeźba terenu Poprawa dostępności cennych przyrodniczo obszarów rezerwatu |
| Co ma oferować wieś dzieciom i młodzieży? | Infrastruktura sportowo-rekreacyjna oraz edukacyjna (plac zabaw, boisko sportowe, świetlica itp.), Zajęcia pozaszkolne, w tym w zakresie budowania świadomości kulturowej Wydarzenia kulturalne integrujące mieszkańców Wyjazdy edukacyjno-integracyjne |
| Jakie mają być połączenia i udogodnienia komunikacyjne? | Dobry stan dróg, w tym dróg dojazdowych do miejscowości Poprawa bezpieczeństwa w ruchu pieszo - rowerowym Zwiększenie liczby miejsc parkingowych |

Rozwijając koncepcje zawarte w analizie SWOT uczestnicy warsztatów wypracowali misję i wizję co do przyszłego wizerunku miejscowości:

Misja:

Naszą misją jest poprawa jakości życia mieszkańców wsi oraz stworzenie warunków dla zaspokajania różnorodnych potrzeb społecznych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych.

Wizja:

Nasza wieś Białuty miejscem do pracy i wypoczynku z rozwiniętą infrastrukturą publiczną, dobrym skomunikowaniem i rozwiniętą aktywnością społeczną mieszkańców.

7. Planowane kierunki rozwoju wsi

Zważywszy diagnozę stanu aktualnego zawartego w silnych i słaby stronach analizy SWOT, jak również biorąc pod uwagę przyszłe aspekty rozwoju zawarte w szansach i zagrożeniach, a także w oparciu o lokalne uwarunkowania i współczesne wyzwania i trendy takie jak starzenie się społeczeństwa i jednoczesne wydłużanie aktywności życiowej, grupa odnowi wsi opracowała cele strategiczne rozwoju wsi Białuty, cele operacyjne i przypisane do nich działania.

Cel strategiczny I: Zaspokojenie potrzeb w zakresie infrastruktury publicznej

Cele operacyjne:

- 1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej**
- 2. Poprawa stanu oraz rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej wsi**
- 3. Rozwój infrastruktury kanalizacyjno - sanitarnej**

Jednym z podstawowych elementów warunkujących progres miejscowości jest posiadanie odpowiedniej infrastruktury publicznej warunkującej dalszy rozwój miejscowości i działań społecznych.

Do kluczowych działań służących realizacji celów należą:

1. Wykonanie utwardzonych nawierzchni ulic w obrębie wsi Białuty
2. Oświetlenie uliczne w technologii fotowoltaiki i budowa chodników przy drogach w obrębie wsi
3. Utwardzenie terenu pod parkingi przy drogach na terenie wsi – zwiększenie miejsc parkingowych w związku z organizowanymi wydarzeniami oraz programem turystycznego rozwoju wsi.
4. Poprawa stanu infrastruktury społecznej poprzez modernizację boisk, doposażenie w infrastrukturę dla seniorów.

Cel II: Zaspokojenie potrzeb kulturalnych, wzrost poziomu integracji i aktywizacja mieszkańców wsi

Cele operacyjne:

- 1. Organizacja zajęć o charakterze edukacyjnym i integracyjnym**
- 2. Poprawa wizerunku wsi oraz budowanie marki**
- 3. Kulturowanie tradycji i zwyczajów lokalnych**

Jednym z najważniejszych czynników warunkujących sprawny rozwój miejscowości jest jej społeczeństwo. Tylko zżyta, zintegrowana społeczność wsi jest w stanie podjąć wszystkie zadania jakie stoją przed wsią aby osiągnąć zakładany kierunek zmian. Celem realizacji projektów w powyższym zakresie jest integracja mieszkańców z wykorzystaniem lokalnych zasobów i walorów, zapewnienie warunków do aktywnego spędzania czasu, poprawa jakości infrastruktury w miejscach organizowanych wydarzeń.

Do kluczowych działań służących realizacji celów należą:

5. Organizacja dorocznych, cyklicznych wydarzeń integrujących mieszkańców wsi (Dzień Dziecka, Palinocka, Święto Pieczonego Ziemniaka)
6. Organizacja wydarzeń kultywujących miejsca pamięci
7. Zagospodarowanie terenu przy domu kultury w Białutach – tablice nt. historii wsi
8. Montaż zadaszeń na terenie organizowanych cyklicznych wydarzeń.
 9. Działania edukacyjne dla mieszkańców

Cel III: Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i turystycznych

Cele operacyjne:

- 1. Poprawa dostępności turystycznej i rekreacyjnej miejscowości**
- 2. Dbłość o środowisko naturalne**
- 3. Wzrost poziomu estetyki wsi**

Bogate walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz sąsiedztwo Rezerwatu Świńskie Bagno to

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

najcenniejsze zasoby sołectwa Białuty. Troska o czyste i nieskażone środowisko naturalne, ochrona dóbr przyrodniczych to priorytetowe zadania do realizacji jakie stawiają sobie mieszkańcy sołectwa. Priorytetem jest realizowanie działań mających na celu z jednej strony ochronę zasobów przyrodniczych, natomiast z drugiej umożliwiających w sposób kontrolowany i nieinwazyjny obcowanie z przyrodą.

Do kluczowych działań służących realizacji celów należą:

10. Zagospodarowanie rekreacyjne terenu w centrum wsi Białuty
11. Turystyczne zagospodarowanie rezerwatu Świńskie Bagno – utwardzenie drogi dojazdowej, wytyczenie i oznakowanie edukacyjnej ścieżki przyrodniczej, mała infrastruktura turystyczna
12. Uruchomienie wypożyczalni rowerów przy domu kultury w Białutach
13. Wydawanie publikacji nt. historii Białut, atrakcji turystycznych, tras turystycznych
14. Oznakowanie wsi

8. Harmonogram wdrażania Planu Odnowy Miejscowości

Poniższy harmonogram wskazuje przedsięwzięcia, które w najwyższym stopniu zrealizują założone cele. Wskazany termin realizacji i możliwe źródła finansowania stanowią informacje prognozowe, które mogą ewaluować w zależności od dostępności funduszy i aktywności potencjalnych realizatorów, tj. samorządu lokalnego, Rady Sołectkiej, organizacji pozarządowych oraz grup nieformalnych.

| LP | Nazwa projektu/zadania | Opis projektu/uzasadnienie | Termin realizacji | Źródło finansowania przedsięwzięcia |
|----|---|---|-------------------|---|
| 1 | Wykonanie utwardzonych nawierzchni ulic w obrębie wsi Białuty | Na terenie wsi Białuty znajdują się jeszcze drogi nieutwardzone i żwirowe, bez chodników. W ramach tego zadania sukcesywnie wykonywane będą modernizacje i budowa ulic na terenie Białut. | 2020 - 2026 | Środki własne gminy, sołectwa, środki Urzędu Marszałkowskiego, fundusze krajowe, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich |
| 2 | Oświetlenie uliczne w technologii fotowoltaiki | W celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom, sukcesywnie będą | 2020 - 2026 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (RPO woj. warmińsko- |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| | | | | |
|---|--|--|-------------------|---|
| | | wykonywane oświetlenia uliczne w technologii fotowoltaiki. Realizacja tego zadania umożliwi mieszkańcom korzystania z zajęć i aktywności organizowanych w godzinach wieczornych, a dzieciom udział w zajęciach pozalekcyjnych, szczególnie w okresie jesienno - zimowym. | | mazurskiego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe |
| 3 | Utwardzenie terenu pod parkingi przy drogach na terenie wsi – zwiększenie miejsc parkingowych w związku z organizowanymi wydarzeniami oraz programem turystycznego rozwoju wsi | Podczas wielu cyklicznych wydarzeń w Białutach brakuje miejsc parkingowych. Są w sąsiedztwo drogi głównej miejsca , na których można będzie urządzić dodatkowe miejsca parkingowe. Miejsca będą także bardzo przydatne w związku z planowanymi w ramach Planu Odnowy Miejscowości produktami turystycznymi (ścieżka edukacyjna do rezerwatu Świńskie Bagno. | 2020 - 2026 | Środki własne gminy, sołectwa, środki Urzędu Marszałkowskiego, fundusze krajowe, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich |
| 4 | Organizacja dorocznych, cyklicznych wydarzeń integrujących mieszkańców wsi (Dzień Dziecka, Palinocka, Święto Piezzonego Ziemniaka) | Białuty mają długą tradycję organizowania wydarzeń integrujących mieszkańców i promujących miejscowość. Wydarzenie te skupiają wielu mieszkańców, są przestrzenią dla aktywności sponsorów, wolontariuszy, kultywują i promują dziedzictwo wsi. :Podczas takich wydarzeń odbywają się występy artystyczne, ich scenariusze każdorazowo uzgadniane są z mieszkańcami. | 2020 - 2027 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (RPO woj. warmińsko-mazurskiego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |
| 5 | Zagospodarowanie terenu przy domu | W Białutach znajduje się aktywny Dom Kultury, w | 2021 - | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| | | | | |
|---|---|---|-------------------|--|
| | kultury w Białutach – tablice nt. historii wsi | którym organizowane są różnorodne zajęcia. Przed budynkiem jest teren do zagospodarowania. Będą tam ustawione tablice edukacyjne nt. historii i tradycji Białut, prezentujące walory wsi. | 2024 | unijne (RPO woj. warmińsko-mazurskiego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |
| 6 | Montaż zadaszeń na terenie organizowanych cyklicznych wydarzeń | W centrum wsi znajduje się duży teren rekreacyjny. W tym miejscu organizowane są cykliczne wydarzenia, ale brakuje niezbędnej infrastruktury. W ramach tego projektu wykonane zostaną zadaszenia stoły i ławy. Taka infrastruktura umożliwi także realizację innych, nowych wydarzeń. | 2020 - 2022 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |
| 7 | Zagospodarowanie rekreacyjne terenu w centrum wsi Białuty | W centrum Białut znajduje się duży staw, w którym gromadzone są wody opadowe z kanalizacji deszczowej. Przy stawie znajduje się niewielki park oraz teren do zagospodarowania wokół stawu. Będzie to park edukacyjny, w którym zgromadzone zostaną charakterystyczne dla Regionu rośliny. Takie zadanie jest spójne z koncepcją zagospodarowania ścieżki przyrodniczo – edukacyjnej do rezerwatu Świńskie Bagno | 2020 - 2022 | Środki własne gminy, sołectwa, środki Urzędu Marszałkowskiego, fundusze krajowe, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich |
| 8 | Turystyczne zagospodarowanie rezerwatu Świńskie Bagno – utwardzenie drogi | Wyjątkowym zasobem przyrodniczym w skali całego Regionu jest rezerwat Świńskie Bagno. W ramach tego projektu | 2020 - 2027 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (RPO woj. warmińsko-mazurskiego |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| | | | | |
|----|---|---|-------------------|--|
| | dojazdowej, wytyczenie i oznakowanie edukacyjnej ścieżki przyrodniczej, mała infrastruktura turystyczna | wytyczone zostanie ścieżka edukacyjno – przyrodnicza, z zapewnieniem dojazdu dla osób niepełnosprawnych. Przy ścieżce ustawione będą tablice edukacyjne, które będą także pełniły funkcję infrastruktury dla gry terenowej „Tajemnice Świńskiego Bagna”. Na terenie samego rezerwatu wykonana zostanie ścieżka – pętla wokół rezerwatu z niezbędną małą infrastrukturą turystyczną (parking dla osób niepełnosprawnych, ławki, stoły. | | Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe (w tym dedykowane na ochronę środowiska WFOŚ i GW, NFOŚ) |
| 9 | Uruchomienie wypożyczalni rowerów przy domu kultury w Białutach | Dla osób, które będą chciały skorzystać ze zwiedzania rowerem rezerwatu Świńskie Bagno, przy Domu Kultury w Białutach uruchomiona zostanie wypożyczalnia rowerów. Zakupionych zostanie 15 rowerów dla osób dorosłych, dzieci oraz osób niepełnosprawnych. | 2021 - 2023 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |
| 10 | Wydawanie publikacji nt. historii Białut, atrakcji turystycznych, tras turystycznych | W ramach tego zadania, cyklicznie będą wydawane materiały promujące Białuty: historię wsi, atrakcje turystyczne, przewodnik turystyczny | 2020 - 2027 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |
| 11 | Znakowanie sołectwa | W ramach przedsięwzięcia planowane jest wykonanie planu oznakowania wsi, | 2021 - 2025 | Środki własne, sołectwa, środki Urzędu Marszałkowskiego |

Plan Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027

| | | | | |
|----|--|---|-------------------|--|
| | | tablic informacyjnych, tablic kierunkowych oraz ich montaż na terenie wsi | | |
| 12 | Poprawa funkcjonalności zespołu boisk | W ramach przedsięwzięcia planowany jest zmodernizowanie boiska sportowego i boiska do siatkówki. W ramach planowanych prac budowlanych niezbędnym będzie niwelacja terenu, nawiezenie warstwy ziemi urodzajnej zasianie trawy, montaż bramek i siatki. Przy boisku wykonanie ławek | 2021 - 2025 | Środki własne gminy, sołectwa, fundusze unijne (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD) |
| 13 | Organizacja wyjazdów edukacyjno-integracyjnych mieszkańców wsi | w ramach przedsięwzięcia planowana jest organizacja wyjazdów integracyjno-edukacyjnych mieszkańców wsi Białuty Planowana jest organizacja wyjazdów na basen, do kina, teatru itp. Wyjazdy te będą organizowane przez Radę Sołecką dla wszystkich mieszkańców wsi, bez względu na wiek | 2020 - 2027 | Środki sołectkie, Urząd Marszałkowski, fundusze unijne (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |
| 14 | Organizacja warsztatów edukacyjnych | w ramach przedsięwzięcia planowana jest organizacja warsztatów edukacyjnych m. in. z zakresu wikliniarstwa, rękodzieła, florystycznych, zielarskich, kulinarnych itp. | 2020 - 2027 | Środki sołectkie, Urząd Marszałkowski, fundusze unijne (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym środki dystrybuowane przez LGD), fundusze krajowe, fundusze dla organizacji pozarządowych (w tym FIO) |

9. Monitorowanie i nadzór realizacji Planu Odnowy Miejscowości

Wykaz przedsięwzięć do realizacji na terenie miejscowości Białuty nie jest listą zamkniętą, wręcz przeciwnie – wymaga stałej uwagi i ewentualnych jego modyfikacji. Szczególną uwagę należy zwrócić na pojawiające się możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania. Wprowadzanie nowych zadań powinno uwzględniać założone kierunki rozwoju wsi tak, aby osiągnąć efekt koncentracji sił i środków.

Realizacja założeń Planu Odnowy Miejscowości Białuty na lata 2020 - 2027 będzie monitorowana przez Radę Sołecką wsi, Sołtysa wsi oraz Gminę Łowo - Osada.

Monitorowanie i nadzór realizacji będzie się odbywać poprzez:

- gromadzenie dokumentacji z wykonania poszczególnych zadań
- organizowanie zebrań wiejskich na których społeczność wiejska będzie informowana o realizacji zadań zawartych w Planie.